

"Texel"

Texel

Ik dacht op Texel zonder internet te kunnen, lekker romans kunnen lezen, zoals op onze laatste vakantie in Frankrijk. Ik heb er drie meegenomen. Not. Dit is Nederland hè, gratis wifi. En een drang tot onderzoeken en weten. Ik heb leuke ontdekkingen gedaan over mijn voorvoorvoorouders van moederszijde die van Texel kwamen. Het was een leuke aanvulling op wat ik daarover op een blauwe maandag al eerder uitgezocht had. Namen. Hier ontvouwde zich de geschiedenis van Texel en over de Tesselaars, onder andere door een compleet overzicht van alle woningen de beroepen van de kostwinner en leefomstandigheden in 1742, waar ik op stuitte.

Dat is situatie ten tijde van het leven van de betovergrootvader van mijn betovergrootmoeder. Hij was pruikenmaker en heeft zich als eerste Disper op Texel gevestigd. Wat doet een pruikenmaker op Texel? Ik heb me daarin verdiept.

Onder het genot van een broodje paling in Oudeschild vertelde ik mijn partner een enthousiast verhaal over de Rede van Texel, waar soms honderd VOC-schepen voor anker lagen en waar kaagschippers en loodsen af en aan voeren om gecontroleerd de lading van en naar de schepen te brengen. Kooplieden wilden zich als de juiste wind lang op zich liet wachten nog wel eens een pruik laten aanmeten. Dat had Daniel Disper goed bekeken. Als zoon van Hans Heinrich (Jobs), die diende in de garde van Willem III en Mary waren pruiken hem met de paplepel ingegoten. Hij leerde daar het vak van pruiken maken. En zag zijn kansen. Hollandse handelsgeest.

Zo vind je nog eens wat terug. Eén keyword is vaak genoeg. Zo ontdekte ik die personele quotarisatie van 1742, waarin alle gegevens van de inwoners, beroepen en verschuldigde belastingen vastgelegd zijn. 2266 gebouwen. De meest voorkomende beroepen zijn zeeman, kaagschipper, loods en boer. Daarna knecht en meid. Er waren veel weduwwrouwen, die 'een winkeltje houden' of 'een glaasje schenken' of 'bij geval vis verkopen', vrouwen die 'uit werken gaan', het telt ook veel alleenstaande boerinnen. Na de veel voorkomende beroepen komen de ambachtlieden in beeld, en de meer geleerde beroepen zoals schoolmeester, chirurgijn, vroedvrouw, geestelijk dogter en er worden ook bejaarden benoemd: oude man, oude vrouw. Tussen de beroepen, waarvan er maar 1 was, zit de pruikenmaker (1700-1781). Zijn woning was 'zijn eigen' en er was sprake van een huishouden van 4 personen. Uit gegevens van MyHeritage blijkt dat hij later hertrouwd is. Zijn eerste vrouw zal wel in een kraambéd zijn overleden.

In ieder geval is de Disper in de lijn naar het heden van zijn eerste vrouw. Zojuist even wat namen gecheckt. Ik krijg nu nota bene per kerende post een uitnodiging van MyHeritage om premium lid te worden, omdat ik 'zo vaak' gebruik maak van het systeem. Not. Ik heb er 247 personen in zitten en bij 250 moet je gaan betalen. Zo 'n hobby is het nu ook weer niet. Ik kan geen dagen slijten met zoektochten naar verre familieleden. Ik ben alleen geïnteresseerd in de rechte lijnen.

En ook, nogal afwijkend, in de rechte lijnen van moeders, dochters, zusters, vrouwenkanten dus, terug in het verleden en weer uitwaaiërend naar het heden. Dat staat in verband met het mtEva, een 'hoopgevende' theorie over het mitochondrisch DNA. Dat DNA in de energiefabriekjes van de cellen, de mitochondrien, is interessant. Het zorgt voor herstel van het 'gewone' DNA in de chromosomen. Maar ik ben met deze zoektocht gestopt, omdat het veel ruimte in de stamboom inneemt en omdat bovendien naarmate je dichter bij het land der levenden komt de gegevens niet toegankelijk zijn, dus weet je nog niks. Niet waar mijn mtEva, mijn kracht, nog zit in 'zijwegen van mijn en komende generaties'. Die verwantschap heeft mijn interesse. Ik ga er maar vanuit dat het mtEva zich langs natuurlijke weg, te berekenen met statistische technieken, heeft uitgewaaiërd. Zeg maar, wij vrouwen zijn nog niet uitgestorven. Dat is een fijn idee.

Volgens mijn moeder komen de zwakke plekken in de genen in onze familie (onze 'problematiek') van de moeder van oma van vaderskant, en wellicht verder terug. In die lijn zat een zwakke schakel. Een situatie van opname in een gesticht. En te vroeg overlijden.

Mijn oma was ook zwak. Maar is wel 80 geworden. Ik weet niet wat ze had maar ze lag altijd op bed. Ik herinner me niet anders. Iedere zondag kwamen we er op bezoek, bij oma en een inwonende ongetrouwde tante. Tot het overlijden van oma. Toen hielden de bezoeken abrupt op. Gedoe over de erfenis. Families raken vaak gebrouilleerd na een overlijden.

Alle andere prettige dwaaltochten op Texel zonder vaste geestelijke verblijfplaats zal ik u besparen. De knooppunten zijn eindeloos. En ik ben nog niet klaar. Puur genot, relaxen, stilstaand in een soort gedroomde perfectie.

Ik heb geen maritiem museum of stijkamer nodig, hier op Texel, waar je met een hond overigens überhaupt niet in komt. Het afstandelijke museale beeld zegt niets wezenlijks over waar je eigen geschiedenis ligt. En bovendien is in je eentje zwerven door een museum ook maar alleen.

Dan liever een zoektocht op het internet, naar mijn eigen roots en mijn eigen statistieken, en associaties in de vacante uren, tussen de strandwandelingen door. Heerlijk. Daar kwamen we ook voor en we hebben nog een paar strand-, sluffer-, wad-, bos-, internet- en openhaard- en saunadagen in het verschiet.

© december 2020, suz4nne, BasicPublishing.nl